
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, § 32, 17.04.2026

Kunnanhallitus, § 103, 27.04.2026

§ 103

Kangasniemen kunnan sitoutuminen Etelä-Savon lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään yhteistoimintamalliin

KNGDno-2025-653

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, 17.04.2026, § 32

Valmistelijat / lisätiedot:

Osmo Polas, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, osmo.polas@kangasniemi.fi

Oheismateriaali

1 Etelä-Savon malli, kuntakirje.pdf

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää Etelä-Savon kunnille lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän toimintamallin, Etelä-Savon mallin rakentamista yhteistyössä Planet Youth -organisaation kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on keskeinen edellytys kuntien elinvoimalle, vetovoimalle ja pitkän aikavälin taloudelliselle kestokyvylle. Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että nuorten päihteiden käyttöä, mielenterveyden ongelmia ja muuta riskikäyttäytymistä voidaan vähentää tehokkaimmin vaikuttamalla kasvuympäristöihin liittyviin juurisyihin, ei yksittäisiin oireisiin. Kansainvälisesti tunnetuin ja vaikuttavin esimerkki tällaisesta lähestymistavasta on nk. Islannin malli, jota sovelletaan Planet Youth -prosessin kautta jo yli 30 maassa.

Etelä-Savossa lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet, kuten mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö, koulupoissaolot ja vanhempien jaksamiseen liittyvät kysymykset, ovat pääosin samanlaisia kuin muissa suomalaisissa maakunnissa. Useat kunnat ovat jo toteuttaneet yksittäisiä hankkeita, mutta nämä eivät muodosta pysyvää järjestelmää eivätkä tuota yhtenäistä, kumuloituvaa tietoa tai vaikutusta.

Planet Youth -yhteistyö tarjoaa Etelä-Savolle mahdollisuuden rakentaa yhteinen, tutkittuun tietoon perustuva ja pysyvä ennaltaehkäisyn rakenne, joka

- tuottaa luotettavaa, kunnittain eriteltyä tietoa nuorten hyvinvoinnista
- ohjaa kunnan, hyvinvointialueen ja koulujen resurssit oikea-aikaisesti juurisyihin vaikuttaviin toimiin
- vahvistaa vanhemmuuden tukea ja yhteisön normiohjausta
- edistää päihteettömiä ja turvallisia vapaa-ajan ympäristöjä
- tukee monialaista yhteistyötä ja ehkäisee päällekkäisiä palveluita sekä
- lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Mallin käyttöönotto ei edellytä merkittäviä infrastruktuurihankkeita, vaan kyse on prosessien vahvistamisesta ja yhteisen toimintakulttuurin luomisesta:

1. Toistuva laadukas nuorisokysely (joka 2. vuosi, täydentää kouluterveyskyselystä saatavaa tietoa),
2. yhteiseen hyvinvointidataan perustuva päätöksenteko,
3. vanhempien ja yhteisöjen aktiivinen osallistaminen,
4. nuorten kasvuympäristöihin liittyvä, ongelmien juurisyihin vaikuttava

ennaltaehkäisy,

5. pysyvien yhteistyö- ja ohjausrakenteiden luominen koko maakunnan tasolla.

Alustavan arvion mukaan mallin kustannukset tulisivat kunnille olemaan hieman alle 1,10 € per asukas / vuosi. Koordinaattorin palkkaamisen kustannuksista vastaa hyvinvointialue (n. 55 000 €/vuosi).

Etelä-Savon hyvinvointialue on esittänyt Etelä-Savon kuntien ja kaupunkien hallituksille, että ne ryhtyvät rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuvat yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029. Sitoutumista toimintaan pyydetään vähintään vuoden 2027 loppuun asti, mutta pitkäjänteisen työn varmistamiseksi valtuustokauden mittainen sitoutuminen on toivottavaa. Päätökset kuntien ja kaupunkien toimielimissä pyydetään tekemään 30.4.2026 mennessä.

Asiaa on käsitelty kunnan moniammatillisessa lasten, nuorten ja perheiden yhteistyöryhmän LAPEn kokouksessa 8.4.2026, jossa sen jäsenet olivat yksimielisesti yhteistyösopimuksen kannalla.

Ehdotus

Esittelijä: Osmo Polas, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että Kangasniemen kunta ryhtyy rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuu yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029, mikäli kaikki hyvinvointialueen kunnat sitoutuvat hankkeeseen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 27.04.2026, § 103

Valmistelija / lisätiedot:

Osmo Polas, Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, osmo.polas@kangasniemi.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue esittää Etelä-Savon kunnille lasten ja nuorten ennaltaehkäisevän toimintamallin, Etelä-Savon mallin rakentamista yhteistyössä Planet Youth -organisaation kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on keskeinen edellytys kuntien elinvoimalle, vetovoimalle ja pitkän aikavälin taloudelliselle kestokyvyille. Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että nuorten päihteiden käyttöä, mielenterveyden ongelmia ja muuta riskikäyttäytymistä voidaan vähentää tehokkaimmin vaikuttamalla kasvuympäristöihin liittyviin juurisyihin, ei yksittäisiin oireisiin. Kansainvälisesti tunnetuin ja vaikuttavin esimerkki tällaisesta lähestymistavasta on nk. Islannin malli, jota sovelletaan Planet Youth -prosessin kautta jo yli 30 maassa.

Etelä-Savossa lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet, kuten mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö, koulupoissaolot ja vanhempien jaksamiseen liittyvät kysymykset, ovat pääosin samanlaisia kuin muissa suomalaisissa maakunnissa. Useat kunnat ovat

jo toteuttaneet yksittäisiä hankkeita, mutta nämä eivät muodosta pysyvää järjestelmää eivätkä tuota yhtenäistä, kumuloituvaa tietoa tai vaikutusta.

Planet Youth -yhteistyö tarjoaa Etelä-Savolle mahdollisuuden rakentaa yhteinen, tutkittuun tietoon perustuva ja pysyvä ennaltaehkäisyn rakenne, joka

- tuottaa luotettavaa, kunnittain eriteltyä tietoa nuorten hyvinvoinnista
- ohjaa kunnan, hyvinvointialueen ja koulujen resurssit oikea-aikaisesti juurisyihin vaikuttaviin toimiin
- vahvistaa vanhemmuuden tukea ja yhteisön normiohjausta
- edistää päihteettömiä ja turvallisia vapaa-ajan ympäristöjä
- tukee monialaista yhteistyötä ja ehkäisee päällekkäisiä palveluita sekä
- lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Mallin käyttöönotto ei edellytä merkittäviä infrastruktuurihankkeita, vaan kyse on prosessien vahvistamisesta ja yhteisen toimintakulttuurin luomisesta:

1. Toistuva laadukas nuorisokysely (joka 2. vuosi, täydentää kouluterveyskyselystä saatavaa tietoa),
2. yhteiseen hyvinvointidataan perustuva päätöksenteko,
3. vanhempien ja yhteisöjen aktiivinen osallistaminen,
4. nuorten kasvuympäristöihin liittyvä, ongelmien juurisyihin vaikuttava ennaltaehkäisy,
5. pysyvien yhteistyö- ja ohjausrakenteiden luominen koko maakunnan tasolla.

Alustavan arvion mukaan mallin kustannukset tulisivat kunnille olemaan hieman alle 1,10 € per asukas / vuosi. Koordinaattorin palkkaamisen kustannuksista vastaa hyvinvointialue (n. 55 000 €/vuosi).

Etelä-Savon hyvinvointialue on esittänyt Etelä-Savon kuntien ja kaupunkien hallituksille, että ne ryhtyvät rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuvat yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029. Sitoutumista toimintaan pyydetään vähintään vuoden 2027 loppuun asti, mutta pitkäjänteisen työn varmistamiseksi valtuustokauden mittainen sitoutuminen on toivottavaa. Päätökset kuntien ja kaupunkien toimielimissä pyydetään tekemään 30.4.2026 mennessä.

Asiaa on käsitelty kunnan moniammatillisessa lasten, nuorten ja perheiden yhteistyöryhmän LAPEn kokouksessa 8.4.2026, jossa sen jäsenet olivat yksimielisesti yhteistyösopimuksen kannalla.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle, että Kangasniemen kunta ryhtyy rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuu yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029, mikäli kaikki hyvinvointialueen kunnat sitoutuvat hankkeeseen.

Ehdotus

Esittelijä: Kimmo Kainulainen, Kunnanjohtaja

Kunnanhallitus päättää sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksen mukaisesti, että Kangasniemen kunta ryhtyy rakentamaan yhteistä lasten ja nuorten

ennaltaehkäisevää Etelä-Savon mallia ja sitoutuu yhteistyöhön Etelä-Savon muiden kuntien, hyvinvointialueen ja Planet Youth -organisaation kanssa valtuustokaudelle 2025–2029, mikäli kaikki hyvinvointialueen kunnat sitoutuvat hankkeeseen.

Päätös

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Osmo Polas oli läsnä asiantuntijana pykälän esittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Pöytäkirja on nähtävillä 29.04.2026 alkaen kunnan verkkosivuilla.

Tarkastetusta ja 29.04.2026 nähtävilläolleesta pöytäkirjasta otetun otteen oikeaksi todistaa

Kangasniemi
29.04.2026

Johanna Järvensivu

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi sähköisesti 29.04.2026.

Oikaisuvaatimus

§103

Oikaisuvaatimusohje

Kunnanhallituksen päätöksestä tehtävän oikaisuvaatimuksen ohje:

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Kangasniemen kunnan kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös postitse tai sähköisesti. Postiin oikaisuvaatimusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen ja kuntalain (410/2015) 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa kunnan kotisivuilla.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään on

Kangasniemen kunnanhallitus

Otto Mannisen tie 2
51200 KANGASNIEMI

kirjaamo@kangasniemi.fi

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen, ja se on tekijän allekirjoitettava. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua,
- se, millaista oikaisua vaaditaan,
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kangasniemen kunnan kirjaamosta tai päätöksen tehneeltä viranomaiselta.

Kangasniemen kunta
Otto Mannisen tie 2
51200 Kangasniemi
kirjaamo@kangasniemi.fi
Puh. 040 719 9370